

Seznam badatelských projektů s účastí NGP v letech 2020-2023

Kód projektu	Poskytovatel	Název projektu	Rok zahájení	Rok ukončení	Cíle řešení originální	Název hlavního příjemce projektu	Mzdové náklady za NGP po celou dobu řešení projektu	Celkové náklady za NGP po celou dobu řešení projektu
DG18P02OVV006	Ministerstvo kultury	Mobilní zařízení pro zobrazování a analýzu vrstevnaté malby a polychromie děl starého umění	2018	2022	Cílem projektu je vytvoření mobilního skenovacího zařízení pro nedestruktivní analýzu vrchních vrstev děl starého umění. Pro získání příslušných dat bude použito především pokročilé zobrazování pomocí zpětně rozptýlených RTG fotonů. To umožní trojrozměrnou rekonstrukci vrchních vrstev v mikrometrickém měřítku. Využití velmi rychlých spektroskopických detektorů přinese informace o materiálovém složení vrchních vrstev zkoumaných děl. Jako komplementární metoda bude použito skenování v oblastech viditelného a infračerveného spektra s adaptivní hustotou. Zároveň bude vytvořeno laboratorní zařízení kombinující metodu 3D RTG mikroprofilometrie a RTG počítačovou tomografii se dvěma spektry RTG záření (tzv. DECT, dostupné na pracovišti Centrum Excellence Telč). Zobrazování pomocí zpětně rozptýlených fotonů a počítačová tomografie (CT) jsou svou fyzikální podstatou komplementární. U soch budou pomocí laboratorní CT získána podrobná data o vnitřní struktuře dřevní hmoty (konstrukce, poškození) a v indikovaných případech i vstupní data pro dendrochronologii. Míra rozlišení překračuje hranice detekce nyní standardně používaných metod (zvl. medicínské CT, RTG). Při průzkumu polychromie a vrstevnaté malby budou neinvazivně získána data o 3D hloubkovém profilu povrchové vrstvy ve smyslu jejich struktury i materiálovém složení - východisko pro identifikaci historických materiálů a autorské techniky. Zásadní předností uvažované metody je možnost celoplošného zobrazení jednotlivých vrstev zkoumaného objektu („celoplošná stratigrafie“), která je doposud experimentálně využívána pouze na úzce specializovaných zahraničních pracovištích. Přístroje a software budou vyvinuty na základě komplexní nedestruktivní analýzy výběrové skupiny sbírkových předmětů (fond Sbírkový starého umění NG v Praze). Nedílnou součástí projektu je popularizace výsledků ve spolupráci s Národní galerií v Praze.	Ústav teoretické a aplikované mechaniky AV ČR, v. v. i.	hlavní řešitel 424.000,- vědecký pracovník 171.000,- vědecký pracovník 301.000,-	4.895.000,-
DG18P02OVV028	Ministerstvo kultury	Technologie ošetření a identifikace degradačních procesů keramických nálezu z hradčanských paláců - Metody restaurování a konzervování pórovité a slinuté keramiky a porcelánu	2018	2022	Hlavním cílem projektu je kombinace základního a aplikovaného výzkumu typově různorodé keramiky, na základě kterého bude vypracována metodika technologie konzervátorská-restaurátorského ošetření střešových hmot a povrchových úprav keramických nálezu. Hlavním předmětem budou archeologické nálezy hradčanských paláců. Součástí projektu jsou i velice specifické průzkumy sochařských děl Národní galerie v Praze. Dílčími cíli projektu jsou: charakterizace a identifikace historických střešových hmot (nestabilních, stabilních pórovitých i slinutých) a povrchových úprav keramiky (glazury atd.) pomocí přírodovědných analýz. Metodika průzkumu bude kombinovat neinvazivní a mikrodestruktivní analytické metody a zohledňovat unikátnost děl; výzkum a identifikace procesů degradace keramiky včetně vybraných povrchových úprav pomocí řízeného stárnutí modelových vzorků, degradační prostředí bude simulováno dle výsledků analýz výplní jímek Salmovského paláce, výzkum bude zaměřen na působení organických látek na olovnaté glazury; inovované materiály pro restaurátorskou praxi: experimentální zkoušky vhodnosti užití restaurátorských materiálů (adheziv a výplní), budou testovány na laboratorně připravených vzorcích, optimalizované materiály budou zaváděny do praxe; vývoj metodik a technologie aplikace adheziv a výplní, ověření jejich stability a reverzibility, poznatky budou korektivem při aplikaci restaurátorských postupů do praxe; konzervování a restaurování keramických nálezu hradčanských paláců; začlenění výsledků výzkumu: studium keramických hmot od archeologických nálezu až po unikátní sochařská díla, dá možnost získané poznatky zobecnit a specifikovat jednotlivé metodické postupy, data budou implementována do výuky restaurátorů na VŠCHT. Pracoviště VŠCHT s ARUP a NG mají v rámci ČR jedinečné postavení, svými zkušenostmi jak s archeologickými nálezy, tak s památkami velmi cenné výtvarně-umělecké hodnoty. Součástí projektu bude výstava formátu Dílo sezóny v Národní galerii v Praze.	Vysoká škola chemicko-technologická v Praze / Fakulta chemické technologie	hlavní řešitel 486.000,- vědecký pracovník 345.000,-	3.984.000,-
DH23P03OVV062	Ministerstvo kultury	Památky a společnost v českých zemích mezi lety 1900 a 1960: Profesní a osobní strategie ochránců památek ve světle soukromé korespondence	2023	2027	Klíčovou rolí pro utváření společné kulturní identity má ochrana kulturního dědictví. V českých zemích existuje silná a bohatá tradice památkové péče jako institucionální činnosti i specializovaného oboru. Je proto s podivem, jak málo dosud víme o souvislostech, v nichž tato tradice vznikala, a osobnostech, které ji zejména v menších městech pomáhaly utvářet. Cílem projektu je zmapovat tyto málo známé souvislosti dějin české památkové péče. Zaměřuje se na vývoj vztahu zdejší společnosti k ochraně památek v 1. polovině 20. století z pohledu různých sociálních, profesních a zájmových skupin. Snaží se zdůraznit význam ochrany památek pro formování sdíleného kulturního vědomí a představí dnes již mnohdy zapomenuté aktéry, kteří této aktivitě dávali tvář. Projekt sleduje období 1900–1960, od založení Klubu Za starou Prahu po úmrtí historika umění Z. Wirtha. Zahrne tak několik zásadních dějinných zvrátů, na jejichž pozadí lze zachytit důležité proměny i konstanty v přístupu k památkám. Jádrem výzkumu je rekonstrukce dobových aktérských sítí, jejíž osu tvoří působení Z. Wirtha, klíčového iniciátora, garanta a popularizátora oboru po celé sledované období. Projekt proto využije mimořádně cenný a bohatý fond Wirthovy soukromé korespondence s předními osobnostmi oboru. Projekt se opírá o interdisciplinární spolupráci historiků umění, historiků a archivářů. Efektivně využívá sdílený potenciál trojice zapojených institucí, které spravují klíčové archivní fondy k tématu výzkumu. Části dobové korespondence budou zpřístupněny formou veřejné databáze a edic, které doplní audiovizuální program k významu korespondence pro poznání moderních dějin. Hlavními výstupy, určenými pro odborníky i širokou veřejnost, jsou tři výstavy s doprovodnými kritickými katalogy a interaktivní mapa představující vybrané regionální osobnosti, instituce a památkové kauzy. Projekt v nich přiblíží nejen dějiny oboru, ale i význam ochrany památek pro identifikaci obyvatel se svou obcí, regionem či zemí.	Ústav dějin umění AV ČR, v. v. i.	hlavní řešitel 638.000,-	1.675.000,-
GA19-10562S	GAČR	Malíř Josef Mánes (1820-1871) - mezi romantismem a realismem, uměním užitým a "krásným", národním a mezinárodním, akademismem a modernitou	2019	2022	Projekt je zaměřen na rozbor tvorby Josefa Mánesa (1820–1871), jehož dílo se stalo nedílnou součástí české kultury 19. i následujícího století. Bude se zabývat výzkumem Mánesova díla v kontextu domácího i evropského umění a zohlední současné metodologické přístupy, které v posledních desetiletích zásadně změnily výzkum umění 19. století a umožnily jeho kontextuální analýzy. V rámci projektu se proto jednotliví odborníci zaměří na důležitá témata, která vyžadují nový úhel pohledu (například pojmy modernosti či realismu, národně-ideologické souvislosti, stylové a formální aspekty tvorby, kontextuální porovnání malířské techniky) a umožňují překonání zjednodušujícího přístupu publikací 1. poloviny 20. století, v nichž byl Mánes prezentován převážně jako izolovaný jev.	Ústav dějin umění AV ČR, v. v. i.	hlavní řešitel 324.000,- vědecký pracovník 270.000,- vědecký pracovník 270.000,- vědecký pracovník 75.000,- technický pracovník 45.000,-	2.466.000,-
GA19-18098S	GAČR	Karel Škréta (1610-1674) a univerzitní teze v českých zemích	2019	2022	Karel Škréta je uznáván jako zakladatel české barokní malby a umělec evropského významu. Jako kreslíř zastával také zásadní úlohu při formování barokní grafiky v Čechách. Rytiny, které navrhl, patří k vrcholným ukázkám tehdejší středoevropské grafické produkce. Nejzajímavější soubor Škrétovy tvorby v grafice představují univerzitní teze – nákladné grafické listy oznamující univerzitní obhajoby. Teze byly významným médiem reprezentace a propagace; jsou pro ně charakteristické originální náměty, propojení textové a obrazové složky a ikonografické bohatství. Škréta v navrhování tezí obzvláště vynikal a řadí se k vůbec neplodnějším inventoriím univerzitní grafiky v 17. století (žadatelka má prozatím podchyceno téměř 50 jeho realizací v této oblasti). Škrétou navržené teze jsou vynikající doklady barokní alegorie, symboliky a rétoriky. Jde o rytiny mimořádného kulturně-historického významu. Přesto dosud nedošlo ani k základnímu pokusu o soupis Škrétou navržených tezí, natož k jejich komplexnímu zpracování.	Národní galerie v Praze	hlavní řešitel 342.000,- vědecký pracovník 56.000,-	2.163.000,-
GA21-22749S	GAČR	Architektura (ž.). Ženy, emancipace, architektura v druhé polovině 20. století	2021	2023	Výzkumný projekt se zaměří na komplexní mapování a interpretaci tvůrčí činnosti žen v oblasti architektury v letech 1945-2000 - v kontextu strukturálních společensko-politických proměn v České republice (bývalém Československu). Projekt se bude zabývat nejen interpretací z hlediska historie architektury (zasazení tvorby žen-architektek do kánonu), ale také aspekty s interdisciplinárním přesahem (sociologie, obecná historie, genderová studia) - tedy tématy, jako je např. praxe architektonického povolání z ženské perspektivy (vč. důležitosti spolupráce a otázky autorství), vzdělání žen-architektek, syntéza profesního a rodinného života nebo dobové reflexe (reprezentace v muzejních sbírkách, odborných časopisech, akademii, odborných orgánech). Projekt představí ženy v celém spektru jejich aktivit, jako architektek, teoretiček, historiček, designérek, ale i úřednic či mediátorek.	Národní galerie v Praze	hlavní řešitel 720.000,- administrativní pracovník 405.000,- technický pracovník 120.000,-	2.406.000,-
GA23-05042S	GAČR	„Český Vasari“ Jan Jakub Quirin Jahn (1739–1802) a jeho pojetí dějin výtvarného umění v Čechách	2023	2025	Jednou z nejvýraznějších osobností mezi umělci druhé poloviny 18. století v českých zemích byl Jan Jakub Quirin Jahn (1739–1802), malíř, kreslíř, člen vídeňské malířské akademie a oceňovaný znalec. Malířstvím se zabýval v praktické i teoretické rovině. Jeho umělecké dílo bývá hodnoceno poměrně vysoko, ale ještě více je ceněn pro svou činnost na poli teorie umění. V literatuře se Jahn často označuje jako první historik umění v moderním slova smyslu, umělecký kritik a také jako český Vasari, protože byl zdejším prvním životopiscem výtvarných umělců. Dosud plně nedoceneným zůstává jeho rukopis o dějinách výtvarného umění v Čechách, dochovaný v umělcově písemné pozůstalosti v Archivu Národní galerie v Praze. Projekt se zaměří zejména na okolnosti vzniku unikátního rukopisu a Jahnovy vztahy nejen se soudobými českými, ale i zahraničními osobnostmi, a to pomocí průzkumu záznamů pramenů a soudobé literatury, který v tomto směru nebyl doposud podniknut.	Národní galerie v Praze	hlavní řešitel 483.000,-	2.518.000,-
VI20172020050	Ministerstvo vnitra	Komplexní instrumentální metodika pro posuzování pravosti výtvarných děl, databáze materiálů barevných vrstev 20. století	2017	2021	Projekt vychází z aktuálních potřeb Znalecké služby PCR a orgánů činných v trestním řízení na robustní postupy při posuzování pravosti výtvarných děl. Zmnožující se kauzy padělků uměleckých děl zejména obrazů z období 20.-50. let 20. století ukazují na akutní potřebu vytvoření databáze standardizovaných výsledků získaných instrumentálními metodami a nového zhodnocení postupů při posuzování pravosti, které budou sloužit jako zásadní korektiv k reálně používaným materiálům při vzniku padělků.	Ministerstvo vnitra / Policie ČR Kriminalistický ústav	hlavní řešitel 302.000,- vědecký pracovník 302.000,- vědecký pracovník 302.000,-	10.149.000,-
VJ01010004	Ministerstvo vnitra	Rozvoj strategického klastru pro efektivní instrumentální technologické postupy při odhalování padělků výtvarných děl moderního umění ve forenzní oblasti	2021	2025	Projekt bude zásadním způsobem kvalitativně rozvíjet schopnosti znalecké služby PCR a orgánů činných v trestním řízení při forenzních analýzách padělků, zejména moderního výtvarného umění, na základě strategického dlouhodobého partnerství zúčastněných institucí. Komplexní unikátní mezinstitucionální a mezioborový průzkum umožní shromáždit specifická data, které budou klíčová pro efektivní verifikaci falz. Zefektivnění analytických postupů a charakteristiky exaktních parametrů umožní účinně predikovat a jednoznačně odhalovat bezpečnostní hrozby v oblasti padělání výtvarného umění. Výsledky projektu budou bezprostředně nasazeny do forenzní praxe znalecké služby PCR a projekt pomůže významně zefektivnit potírání a odhalování této majetkové trestné činnosti.	Národní galerie v Praze	hlavní řešitel 402.000,- vědecký pracovník 369.000,- vědecký pracovník 369.000,- projektový manager 369.000,- restaurátor 150.000,-	14.106.420,-